

ARBEJDSUDBUD 27. august 2023

Skattelempler løser ikke personalemangel

Regeringen har i regeringsgrundlaget lagt op til en række skattelempler, som bl.a. skal øge arbejdsudbuddet. Men de planlagte tiltag giver kun få ekstra medarbejdere i velfærdsfagene, som er ramt af rekrutteringsudfordringer. Der skal i stedet en målrettet indsats til at løse manglen på hænder på velfærdsområdet.

Kontakt

Senioranalytiker

Gustav Elias Dahl

📞 42 49 30 37

✉️ gd@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

ANALYSE

Udarbejdet af

Sune Caspersen

Chefanalytiker

Gustav Elias Dahl

Senioranalytiker

Hovedkonklusioner

- Regeringen lægger op til at bruge 4,3 mia. kr. på at hæve beskæftigelsesfradraget samt 1,4 mia. kr. på at lempe topskattesatsen for topskatteydere op til en indkomstgrænse på 750.000 kr. De planlagte tiltag forventes ifølge de økonomiske ministerier at øge arbejdsudbuddet med i alt 4.300 fuldtidspersoner.
- Da skattelemplerne bliver fordelt ud på mange, vil der kun være tale om et øget arbejdsudbud på 80-155 sygeplejersker, 100-155 social- og sundhedsansatte, 75-100 lærere og 45-65 pædagoger, afhængigt af hvilken metode man anvender til at fordele den samlede arbejdsudbudsvirkning.
- AE skønner, at de planlagte skattelempler kan give en stigning i arbejdsudbuddet på kernevelfærdsområderne på mellem 1 og 2 promille. Til sammenligning svarer 5,7 mia. kr. til udgifterne ved at ansætte ca. 9.000 typiske velfærdsmedarbejdere.

Regneeksempel: Skattelempler giver kun få velfærdsmedarbejdere

Regeringen har planlagt en række skattetiltag i regeringsgrundlaget, som indebærer en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget og det særlige beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere samt en lavere topskattesats op til en indkomst på 750.000 kr. årligt. Disse tiltag skønnes ifølge ministerierne at øge arbejdsudbuddet med ca. 4.300 fuldtidspersoner.¹ Derudover indebærer regeringens skatteplaner en ny top-topskat på indkomster over 2,5 mio. kr. årligt, men denne vurderes ikke at have nævneværdig betydning for arbejdsudbuddet.

I tabellen nedenfor har vi vist, hvordan arbejdsudbudseffekterne af regeringens planlagte skattelempler fordeler sig på udvalgte faggrupper inden for velfærdsfagene. Metoden til at fordele arbejdsudbudseffekterne er beskrevet til sidst i boksen.

Tabellen viser, at arbejdsudbuddet inden for de store faggrupper på velfærdsområdet ikke kan forventes øget i nævneværdigt omfang af regeringens planlagte skattelempler. F.eks. skønnes arbejdsudbuddet øget med ca. 80-155 sygeplejersker, 100-155 social- og sundhedsansatte, 75-100 lærere og 45-65 pædagoger.

Planlagte skattelempelser giver kun få ekstra medarbejdere

Tabellen viser et regneeksempel på, hvor mange ekstra medarbejdere der kan forventes i arbejdsudbud inden for de enkelte faggrupper som følge af regeringens planlagte skattelempelser (målt i fuldtidspersoner).

	Forhøjet beskæftigelsesfradrag	Lavere topskattesats	I alt
Pædagoger	35-50	10-15	45-65
Lærere	40-50	30-50	75-100
Socialrådgivere	15-20	20-40	35-55
Politibetjente	5	5-10	5-15
Social- og sundhedsansatte	75-105	30-50	100-155
Sygeplejersker	35-55	45-100	80-155

Anm.: Tallene er afrundet til nærmeste 5, og summer kan afvige fra de enkelte poster som følge heraf.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE pba. Finansministeriet, Skatteministeriet og Danmarks Statistik

Arbejdsudbudseffekten af et højere beskæftigelsesfradrag udgøres hovedsageligt af deltagelseffekter, altså at flere personer vil stille sig til rådighed for arbejdsmarkedet. Effekten af højere topskattesats udgøres derimod hovedsageligt af timeeffekter, altså at personer, der allerede arbejder, vil øge deres arbejdstid.

Få klassiske velfærdsarbejdere betaler topskat

En væsentlig del af den samlede arbejdsudbudseffekt vedrører topskatteydere, som ofte er enten ledere eller har en betydelig anden indkomst ved siden af deres arbejde, som gør dem topskattepligtige.

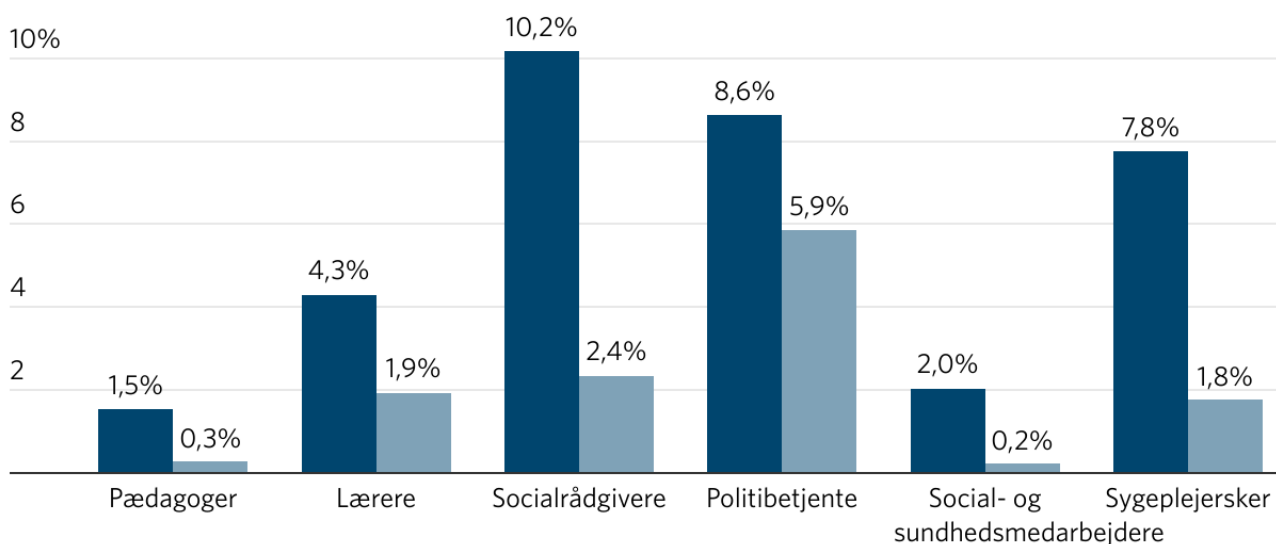
Figuren nedenfor viser andelen af medarbejdere, der betaler topskat i hver faggruppe, samt andelen af "klassiske" velfærdsmedarbejdere inden for hvert fagområde, der betaler topskat. Med "klassiske" velfærdsmedarbejdere forstås offentligt ansatte, der hverken er ledere, har bijob, og som ikke arbejder mere end fuldtid eller har andre lønindtægter eller kapitalindkomster over 50.000 kr.

FIGUR

Et fåtal af topskatteydere i de store offentlige arbejdsfunktioner er "klassiske"

Figuren viser andelen, der arbejder som pædagoger, lærere, socialrådgiver, politi, social- og sundhedsmedarbejdere og sygeplejersker, som betaler topskat (mørkeblå søjler) samt andelen af de "klassiske" ansatte i faggruppen, som betaler topskat (lyseblå søjler).

■ Andel i faggruppen der betaler topskat, ■ Andel af "klassiske" i faggruppen, der betaler topskat

Anm.: "Klassiske" er defineret som personer der er offentligt ansatte, ikke er ledere eller har bijob, ikke arbejder mere end fuldtid, ikke har andre lønindtægter, og ikke har kapitalindkomst over 50.000 kr. Andele er beregnet før afrunding til nærmeste 100, så relative forhold mellem topskatteydere og "klassiske" topskatteydere, kan afvige marginalt i figurer, der viser antal.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens datagrundlag i 2019 fremskrevet til 2023 og kalibreret til FIU-svar 384, 2021-22 (besvaret 9. september 2022)

Arbejdsudbudseffekter i velfærdsfagene er et optimistisk skøn

Som figuren indikerer, er arbejdsudbudseffekterne for "klassiske" velfærdsmedarbejdere begrænsede. I regneeksemplet antages det, at de topskatteydere, der øger deres arbejdstid vil gøre det inden for det givne velfærdsområde og ikke gennem et bijob eller anden indkomst. Det er tvivlsomt, om det reelt vil være tilfældet, og derfor skal effekterne i tabellen ses som et optimistisk skøn.

Generelle skattelempler er en dyr vej til flere velfærdsmedarbejdere

Det er AE's vurdering, at de planlagte skattelempler i gennemsnit kan give en stigning i arbejdsudbuddet på mellem 0,1 pct. og 0,2 pct.² inden for de udvalgte medarbejdergrupper i tabellen, afhængigt af hvor stor en del af timeeffekten der allokeres gennem bijobs og anden indkomst.

For de 5,7 mia. kr., som regeringen planlægger at bruge på skattelempler, ville der være råd til at finansiere betydelige løft af velfærden, hvis man i stedet målrettede pengene de områder, hvor der er flaskehalse. 5,7 mia. kr. svarer således til omkostningerne ved at ansætte 9.000 velfærdsmedarbejdere ved et repræsentativt udsnit af de seks medarbejdergrupper, som er undersøgt ovenfor.³

Metode

Metode: Sådan har vi gjort

Vi har fordelt de samlede arbejdsudbudseffekter af regeringens planlagt skattelemper, som er opgjort af Skatteministeriet. Fordelingen af arbejdsudbudseffekterne skal ses som et regneeksempel, da ministeriernes regneprincipper ikke i udgangspunktet siger noget om, hvilke individer der reagerer på en skatteændring, men er et udtryk for en gennemsnitsbetragtning.

Intervallerne i tabellen dækker over, at arbejdsudbudseffekterne er fordelt på medarbejdergrupper efter to forskellige metoder. Medarbejdergrupperne er opgjort på baggrund af DISCO-koder for den primære beskæftigelse i løbet af året.

Med den første metode fordeles effekterne af forslagene efter andelen af medarbejdere i de enkelte medarbejdergrupper ud af den samlede gruppe, der påvirkes af skatteændringen. For beskæftigelsesfradraget tager vi udgangspunkt i den samlede arbejdsstyrke, mens vi for den forhøjede topskattegrænse udelukkende ser på gruppen af beskæftigede i indkomstintervallet for den nye "mellemskat" (topskattegrundlag på 568.900-690.000 kr. efter AM-bidrag).

Den anden metode benytter samme tilgang, men hvor effekterne først opdeles efter køn, idet ministeriernes regneprincipper anvender forskellige arbejdsudbudselasticiteter for mænd og kvinder. Ministerierne antager en højere arbejdsudbudselasticitet for kvinder end for mænd. Med kønsopdelte arbejdsudbudselasticiteter stiger (falder) effekterne betydeligt for de medarbejdergrupperne, hvor der er relativt flere (færre) kvinder end mænd.

Den gennemsnitlige stigning i arbejdsudbuddet på mellem 0,1 pct. og 0,2 pct. er fundet ved hhv. at medregne og udelade arbejdsudbudseffekterne fra nedsættelsen af topskattesatsen. Arbejdsudbudseffekterne er her beregnet som gennemsnittet af effekten ved brug af de to metoder beskrevet ovenfor. For at få sammenlignelige tal er den samlede beskæftigelse på de seks medarbejderkategorier omregnet til fuldtidsbeskæftigede. Her tages udgangspunkt i den gennemsnitlige årlige arbejdstid fra Konvergensprogram 2023 og en fuldtidsnorm på 1924 timer.

Lønomkostningerne til de seks velfærdsgrupper tager udgangspunkt i løndata fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL). Medarbejderafgrænsningen tager udgangspunkt i "[Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 295 \(Alm. del\) af 1. juli 2020](#)", hvor muligt, og lønningerne er fremskrevet til 2023-niveau ved at se på lønudviklingen for de enkelte grupper i KRL-data fra april 2020 til april 2023. Pædagoger omfatter stillingskategorien "pædagoger" under overenskomstområderne "Pæd. pers., daginst./klub/skolefr." og " Pædagogisk personale i dagplejeordninger". Socialrådgivere omfatter stillingskategorien "Socialrådgivere" under overenskomstområderne " Socialrådg./socialformidlere, KL" og " Socialrådgivere, Regioner". Ligesom i udvalgssvaret er der indlagt overhead-omkostninger på 20 pct. oven i lønnen. For politibetjente lønudgifterne inkl. overhead fremskrevet med den generelle lønudvikling i KRL-data fra 2020 til 2023.

-
- 1 www.ft.dk/samling/20222/almindel/sau/spm/50/svar/1928487/2657638.pdf**
 - 2 Se metodeboks nederst i analysen.**
 - 3 Se metodeboks nederst i analysen.**